

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

1

Indledning

Dette skrift er projektpartnerenes forsøg på at få et samlet overblik over interreg 5 projektet CPL. Hvad var det vi gjorde, hvorfor gjorde vi det, og hvad kom der ud af det. Det er udarbejdet af koordinatorene fra de fire aktive partnere ved projektets afslutning og skrevet sammen af koordinatoren hos Leadpartner.

Indholdsfortegnelse

- 1 Projektets historie
- 2 De fem partnere og deres bidrag
 - CJD Malente
 - JAW Flensburg
 - Haderslev Produktionsskole
 - Kalundborgegnens Produktionsskole
 - Korsør ProduktionsHøjskole
- 3 Hvorfor gjorde vi det
 - De praktiske erfaringer
 - Et teoretisk blik
- 4 Afslutning og fortsættelse

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

2

1 Projektets Historie

Kort om baggrunden

Center for Praksislæring (CPL) er som projekt en videreudvikling af det tidligere interreg IV projekt "Futura Maritima", der blev gennemført af to tyske og to danske institutioner i fortsættelse af det tidligere ProNet projekt. De tyske deltagere her var JAW Koppelsberg og CJDs skole PSOH i Malente, de danske var Kalundborgegnens Produktionsskole og Korsør ProduktionsHøjskole. Og der var efterhånden opnået en så stor tillid mellem institutionerne, at man ville vove længere udvekslinger af elever.

Ved de korte udvekslinger havde der hele tiden været tale om udvekslinger af hele hold og medfølgende stab. Nu skulle det forsøges at have elever afsted, to til tre ad gangen – uden lærer – og i op til tre uger ad gangen. Det ville forudsætte at den modtagende institution kunne tilbyde kvalificeret værkstedsundervisning og ordentlig organisation omkring de planlagte workshops, og det skulle bygge på at de deltagende elever selv havde valgt workshoppen (dvs både faget og opholdet) til. På den måde ville også produktionsskolernes målgruppe få muligheden for fra starten at få en international vinkel på deres uddannelse, og med et større opland ville skolernes værksteder (LearningLabs) mere meningsfuldt kunne tillade sig at specialisere sig i bestemte produktionsmetoder og produkter.

Ansøgningerne

Det blev besluttet at søge et Interreg 5 projekt på det grundlag, og da projektregionen i overgangen fra interreg IV til interreg 5 var kommet til at dække et større område, blev to institutioner fra den tilkomne geografi inddraget i processen. Det var to institutioner som de tidligere partnere havde et nært kendskab til i forvejen, nemlig JAW Flensborg og Haderslev produktionsskole.

CPL indsendte første ansøgning i januar 2015. Der var i den omgang tale om et fireårigt projekt med start i august 2015. I samarbejde med en konsulent fra det nye interregkontor i Kruså blev projektet tilrettet (og beskåret en smule) og en revideret ansøgning blev indsendt i april, denne gang med forventning om projektstart i januar 2016. Ansøgningen blev desværre ikke imødekommet, blandt andet fordi det ansøgte beløb var fundet for stort.

På det tidspunkt valgte JAW Koppelsberg at springe fra projektet, mens de fem øvrige, der alle definerede sig som produktionsskoler, valgte at forsøge en gang til. Projektet blev skåret ned til et treårigt forløb, og udover de reduktioner, der fulgte af det reducerede deltagerantal, blev projektøkonomien yderligere beskåret. Men da det ligger produktionsskoler fjernt at reducere ambitionsniveauet, forblev projektets endemål uændret. Det samme skulle opnås med færre midler og på kortere tid. For så vigtigt var målet.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

3

Med nogen konsulentbistand fra Region Sjælland lykkedes det at få en ny ansøgning afsted i begyndelsen af 2016, og denne gang blev ansøgningen imødekommet, dog med nogle forbeholdt. På det tidspunkt var der både i Haderslev og i Malente skiftet ud i ledelsen. I Haderslev fik det ingen væsentlig betydning, mens det i Malente betød at blandt andet det valgte LearningLab skiftede fokus. Ansøgning, beskrivelser og bilag blev yderligere revideret i løbet af sommeren, og 1 august 2016 kunne projektet CPL igangsættes.

Projektorganisation

Projektet blev ledet af en styregruppe bestående lederen/forstanderen fra de fem partnere. Styregruppen mødtes to gange om året og tog de endelige beslutninger. I nogle tilfælde blev der suppleret med virtuelle møder, hvor beslutningerne blev taget via mailkontakt. Der foreligger referater fra alle styregruppemøder.

Den daglige drift blev styret af en lokalt ansat koordinator fra hver partner. Koordinatorerne forberedte alle styregruppemøder og deltog også i disse. Der blev holdt to årlige koordinatormøder forud for styregruppemøderne, og koordinatorene mødtes desuden flere gange i forbindelse med projektets workshops.

De fem LearningLabs havde hver en lokalt ansat leder, der både stod for den praktiske opbygning og som sammen med koordinatoren stod for beskrivelsen og udarbejdelse af ekstra materiale som vejledninger, sikkerhedskort, sejltilladelser og lignende. LearningLab lederne deltog en gang i projektperioden i et fælles møde i den gruppe, dels sammen med koordinatorgruppen, dels alene og uforstyrrede.

Derudover var der ved hver partner tilknyttet en administrativ medarbejder, der stod for bogføringen af projektets udgifter og for dokumentationen heraf. De administrative medarbejdere deltog i et indledende møde inden projektets officielle igangsætning, og de danske mødtes desuden i forbindelse med regnskabsrevisionen.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

4

2 De fem partnere og deres bidrag

CJD Malente

Produktionsschule Ostholstein (PSOH) blev drevet af CJD Eutin, i begyndelsen med en filial i Malente, men omkring 2010 blev hele skolen samlet i Malente og drevet her i samarbejde med CJDs øvrige aktiviteter i byen.

Der var tale om en lille produktionsskole med 3 – 4 værksteder og en stab på 5 – 6 medarbejdere. Men der var en meget dedikeret ledelse og en tilgang til praksislæring, der lå tæt op ad den tilgang, der fandtes på projektets danske

produktionsskoler. Skolens finansiering byggede på kontrakter med de lokale jobcentre og andre lokale myndigheder, og finansieringen var hele tiden kun sikret for korte åremål.

Da projektet CPL blev godkendt, var ledelsen på PSOH blevet skiftet ud, og det oprindeligt planlagte LearningLab med fokus på kompostering, der blandt andet byggede på personlige interesse og relationer, måtte erstattes af et andet. Man valgte at bygge på det faktum at Malente er et centrum for rekonvalescens kombineret med at CJD Malente i forvejen drev et vandrerhjem/kursussted, og fokuserede på drift af husholdning med særlig vægt på hygiejne.

Det nye LearningLab blev opbygget, indrettet og certificeret og tilbød sin første workshop i slutningen af 2017. Samtidig deltog elever fra PSOH på linje med elever fra de øvrige partnerskoler i CPLs workshops i 2017 og 2018, og skolen deltog i arbejdet med at udarbejde og teste certificeringsprocessen og dokumentationsmaterialet.

Samtidig fik skolen dog sværere og sværere betingelser. Elevtallet faldt til under det halve af det budgetterede, og i efteråret 2018 besluttede CJD efter nogle organisationsændringer helt at lukke alle aktiviteter i nord ned med udgangen af året. Den planlagte workshop i december 2018 måtte opgives, og CJD overgik fra januar 2019 til at være sleeping partner i CPL.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

5

JAW Flensburg

Produktionsskolen 'Jugendaufbauwerk Schleswig-Holstein' blev grundlagt i 1949 for at håndtere den vanskelige uddannelses- og jobsituation i efterkrigstiden og for at give unge mennesker muligheden at tage en erhvervsuddannelse. Unge, der allerede har forladt skolen, tilbydes således erhvervsforberedende og erhvervskvalificerende uddannelsestilbud og erhvervsuddannelser for at øge deres chancer på det primære jobmarked.

Tilbuddene gennemføres på vegne af eller i tæt samarbejde med den tyske arbejdsformidling og jobcentrene, deltstatsforvaltningen Slesvig-Holsten, Den Europæiske Socialfond og i givet fald udbydes ligeledes andre erhvervskvalificerende tilbud.

Sammen med 18 andre ungdomsskoler af samme type danner JAW Flensburg "Jugendaufbauwerk Schleswig-Holstein", som ellers har været en kendt institution i Flensburg siden 1949; organisatorisk bedrives institutionen af den kommunale social- og sundhedsforvaltning. Institutionen er en velanerkendt uddannelsesvirksomhed for forskellige erhverv inden for gastronomifaget, bl.a. bageri, konditori, hjemkundskab, kokkeuddannelsen og uddannelse til restaurantvært.

Tre tidligere driftssteder lagdes i 2012/2013 sammen på den nuværende placering.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

6

De nuværende projekter og tiltag i JAW Flensburg udgøres af "Handlungskonzept PLuS" for det statslige program "Arbeit Action C1", produktionsskolen C2, et erhvervsforberedende kursus for jobcentret, et erhvervsforberedende kursus i samarbejde med erhvervsrådet "Kreishandwerkerschaft", et mentorprogram for mennesker på vej ind i arbejdsmarkedet og en håndfuld andre tidsbegrænsede projekter.

I 2019 fejrer JAW Flensburg sit 70-års jubilæum.

Forud for det aktuelle CPL-projekt gennemførte JAW Flensburg regelmæssigt en gastronomisk udveksling med Frankrig, hvor der udelukkende blev gjort positive erfaringer.

Aktuelle tal

I 2018 havde JAW Flensburg 63 deltagere, som bl.a. kom fra Jobcentret, socialcentre i regionen Slesvig-Flensborg og ungdomserhvervsrådgivningen ("Jugendberufshilfe"). Den gennemsnitlige deltagelse i 2018 lå på 77%.

Fordelt på alle områder (ledelse, administration, værksteder, pædagogik og teknik) er der 33 ansatte, der tager sig af alt forefaldende arbejde og vejledningen af de deltagende unge.

De 5 arbejdsområder er:

- Metalværksted / lager
- Kreativt værksted
- Træværksted
- Bageri
- Køkken

Hvert arbejdsområde ledsages af en erfaren instruktør og har plads til 12 deltagere.

Køkkenet tilbereder morgenmad og frokost til alle deltagere og ansatte i JAW og tager sig desuden af catering ved forskellige arrangementer og seminarer, der afholdes i huset. I bageriet bages rundstykkerne til morgenmaden, andet bagværk laves specielt på bestilling eller til de arrangementer, hvor vores salgsvogn anvendes.

Metalværkstedet arbejder med eksterne opgaver, for tiden nogle rygeskure til rådhuset, parklets til byområdet og andre metalprodukter. Træværkstedet producerer for eksempel gyngeheste til basaren og markeder samt nogle eksterne ordrer såsom bænke til en skole og byområdet. Det kreative værksted giver mulighed for kunsthåndværk som eksempelvis syning, filtning og produktion af dekorative ting til de forskellige højtider.

I tilknytning til det kreative værksted findes der en lille butik, hvor de producerede varer kan købes af private.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

7

LearningLab i Flensborg

JAWs LearningLab i Flensborg sætter fokus på traditionelle konserveringsmåder uden tilsætning af konserveringsmidler. Dette kan blandt andet opnås ved hjælp af kogning, kandisering, saltning eller tørring/spegning.

Gennem Flensburgs lange historie som en by med søfarende og oversøisk handel var en workshop med ovenstående tema et velegnet valg, da de konserveringsmetoder, der blev brugt i tidligere tider, var den eneste måde at bevare mad til de lange rejser til søs.

Det daglige arbejde i vores LearningLab kan ikke beskrives her, da det ikke er et permanent arbejdsområde men kun dyrkes i forbindelse med vores workshops.

Lokalerne, hvor vores LearningLab holder til under workshoppen, bruges i mellemtiden til andre arbejdsområder og aktiviteter.

CPL-workshops i Flensborg

Hvert værksted, der finder sted i Flensborg, sammensættes på ny i samråd med projektkoordinatoren og workshoplederen, som sammen reflekterer over de forrige workshops og problemerne i forbindelse med denne for at forbedre strukturen. Opskrifterne tilpasses sæsonen og fritidsaktiviteter vælges nøje for at finde en balance mellem fritid og fagbaseret læring. Vi begynder allerede tidligt i vores samarbejde med værkstedspersonalet og socialpædagogerne at vælge de elever, der vil fungere som buddies til gæsterne fra Danmark.

Den daglige rutine for workshoppen ligger fast inden opstarten, dog altid med muligheden for at reagere på deltagerne og deres færdigheder eller kompetencer og have en plan B tilgængelig i aktiviteterne.

Det daglige arbejde i vores LearningLab starter med et kort morgenmøde, hvor den daglige arbejdsrutine diskuteres med deltagerne og deres buddies. Derefter forbereder deltagerne morgenmaden og, hvis tiden tillader det, forbereder de mindre formiddagsopgaver. Efter morgenpausen startes der med dagens opskrift inklusive de passende forberedelser (grønsager skrælles, kød parteres, ingredienserne skæres, rengøringsopgaver osv.).

Afhængigt af opskriften, sværhedsgraden og deltagerens forrige viden begynder den faktiske konservering omkring frokosttid. Når alt arbejde i

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

8

køkkenet er afsluttet, rengøres køkkenet og opvasken færdiggøres. De producerede fødevarer opbevares i kølerummet, men mærkes først op med ingredienser med mere sidst i workshopen. I løbet af de to uger lange workshops i Flensborg får deltagerne en god indsigt i arbejdsmetoderne i et storkøkken.

Ud over den mad, der skal konserveres, tilbereder deltagerne også morgenmaden og frokosten selv, de får således et helhedsindtryk af arbejdsopgaverne. Deltagerne kan bruge denne viden i hverdagen derhjemme, men også mens de laver mad sammen i boligen i Flensborg om aftenen.

Vores LearningLab i Flensborg holder til i et separat undervisningskøkken med 5 identiske arbejdsstationer, men ligger ellers ved siden af et professionelt udstyret storkøkken (som bruges lejlighedsvis). Ved hver arbejdsstation kan der arbejde en gruppe på 3-4 deltagere. Faciliteterne her opfylder minimumskraverne til en uddannelsesvirksomhed.

Alle deltagere i workshopen (fra Tyskland og Danmark) instrueres i henhold til hygiejnereglerne. Opskrifts- og sikkerhedskortene er altid tilgængelige på tysk og dansk, og den lokale koordinator er til stede under workshopen som oversætter.

Ved workshoppens opstart udfyldes kompetencetavlerne med deltagerne til stede og LearningLab-lederen og projektkoordinatoren opdaterer dagligt ved fyraften deres kompetencer, om nødvendigt justeres indholdene. Efter workshoppens afslutning vil hver deltager modtage et certifikat, der viser deres erhvervede kompetencer.

Arbejdet i workshopen og dermed et køkken kræver passende tøj (T-shirt / kokkejakke, forklæde, bukser og sikkerhedssko), som udleveres til deltagerne.

Fritidsaktiviteterne er planlagt på forhånd og bookes om nødvendigt, her er fokus på en balance mellem kulturelt tilbud og fritid. For eksempel besøgte vi Glücksburg Slot (inkl. en tur på fjorden) og Gottorp Slot, der blev booket en bytur i Flensborg og vi besøgte i den historiske mølle "Renata" i Schwensby og på en fredag aften tog alle deltagere ud til bowling.

Den efterfølgende evaluering af workshopen gennemføres altid sammen med deltagerne. Samtalerne viste os, hvad der kunne forbedres og hvad der var særlig vellykket.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

9

Haderslev

Skolens historie og idégrundlag

Midt i 1995 tilbyder Haderslev Daghøjskole at etablere og drive produktionshøjskole med udgangspunkt i en ny vedtaget lov om daghøjskoler og produktionsskoler. Det sociale udvalg syntes om tanken og godkendte derfor, at der kunne etableredes en produktionshøjskole i samarbejde med Daghøjskolen.

Det betød reelt, at Produktionshøjskolen begyndte sin virksomhed 1. juni 1996 som en selvejende institution med egen bestyrelse. I 2007 ændredes navnet fra Haderslev Produktionshøjskole til Haderslev Produktionsskole. Undervejs blev de fysiske rammer udskiftet fra kommunale bygninger på Lindedal 17 C til de bygninger, som skolen nu selv ejer på Norgesvej 51Z.

I 2009 opkøbte skolen endvidere en gård i Ørby, hvor det lokale LearningLab har til huse. Det betød at der i efteråret 2016 blev taget det første spadestik til en sansehave.

Da skolen har et stort fokus på at skabe de bedste rammer for eleverne, er målgruppens sundhed og de valgmuligheder skolen giver de unge i forhold til dette, en vigtig parameter for os. Det har resulteret i at skolen i 2013 blev sundhedscertificeret. I sommeren 2015 startede det første hold på den nye Kombinerede Ungdoms Uddannelse op på skolen.

Respekt, anerkendende adfærd og rummelighed er det værdigrundlag, som vi baserer hverdagen på og er det, som efter vores opfattelse bidrager til at skabe en god arbejdsplads for både elever og ansatte. Det er vores overbevisning, at vi ved at være rummelige, anerkendende og ved at vise respekt kommer til at fremstå som gode engagerede rollemodeller.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

10

For os er respekt grundlaget for at se styrken i hinandens forskelligheder og gennem anerkendelse accepterer vi alle på deres egne præmisser med ligeværdighed og respekt.

Det er vigtigt for os, at de unge gennem fællesskabet og de opgaver, de løser på værkstederne, føler at de udfører et godt og reelt stykke arbejde. Det medfører øget motivation og forøger selvværdet og giver dem mulighed for at vokse med opgaverne.

Rummelighed medfører mulighed for dialog og respekt af at forskellighed er en styrke. Dette skaber trygge rammer for elevernes individuelle udvikling og ruste dem til at indgå i andre sammenhænge såsom job og uddannelse.

Da medinddragelse også er en vigtig parameter for os, er det eleverne selv, der sammen med medarbejderne forestår den daglige renholdelse af bygninger og arealer. Elever og medarbejdere udfører også så en stor del af bygningernes vedligeholdelse som muligt.

Fakta

Haderslev Produktionsskole er en institution med 16 ansatte og 75 elever, inklusiv elever der går på KUU. På Haderslev Produktionsskole er værkstederne delt op i tre overordnede grupper:

Det blå team

Er de værksteder, der står for det håndværksmæssige område og dem, der har været mest involverede, når der er afholdt workshops.

Teamet består af Natur/interreg, om står for sansehaven i Ørby (CPL). Naturværkstedet har til formål at give eleven en meningsfuld hverdag med positive oplevelser og udvikling som giver dem mulighed for at arbejde med gartneri, plantekendskab, skovbrug samt landbrug.

På Ejendomsservice arbejder eleverne med mange forskellige typer opgaver, som eksempelvis maler, renovation og serviceopgaver. De holder bygningerne i god stand ude og inde.

Træværkstedet arbejder med træfagets og malerfagets mange muligheder. Her arbejdes både i og udenfor huset, hvilket giver mulighed for en afvekslende og lærerig hverdag. Produktionen består af to elementer. En Basisproduktion og bestillingsvarer fra kunder.

Eleverne på metalværkstedet arbejder med grundlæggende med opgaver indenfor smede- og maskinarbejde samt vedligehold af skolens biler. Her kan de få kendskab til klippe-, bukke-, valse- og slibeopgaver, samt forskellige svejse- og skæreteknikker.

Det gule team

Står for opgaver inden for IT-Support og Medie Grafiske opgaver. Eleverne ved IT-Support kommer til at arbejde med hardware, software, udskiftning af skærme, service af PC'er og meget mere.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

11

Der arbejdes med Photoshop (billedprogram), Illustrator (tegneprogram), og InDesign (layoutprogram) på Medie Grafisk værksted. Værkstedet har eget fotostudie hvor vi bl.a. tager portræt- og produktfotos. Der løses opgaver for både interne og eksterne kunder. Lige fra idé til færdig produktion.

Det røde team

Alle eleverne i dette team er involveret i køkken- og rengøringsopgaver.

SOSU PAU er for de elever, der tænker på at videreuddanne sig indenfor PAU (Pædagogisk assistent uddannelse), SOSU (Social- og sundhedsuddannelse) eller aktivitetsmedarbejder.

I Køkkenet arbejdes der indenfor forskellige fagområder som service, bager, ernæringsassistent og gastronom. Som elev i køkkenet lærer man at lave sund og varieret mad og gerne efter kostrådsprincipperne. Der arbejdes også med bl.a. egenkontrol, hygiejne, varekendskab.

Sansehaven i Ørby

Sansehaven i Ørby er det projekt, der siden det første spadestik i efteråret 2016 har været omdrejningspunktet for vores lokale CPL.

Gennem hele CPL projektet, har Jens Jørgen Nielsen været leder af vores lokale LearningLab og workshops og Michael Lau har siddet i projektets styregruppe.

Der sket en udskiftning i koordinationsgruppen, idet Hannah Madsen, pædagogisk leder, stoppede i oktober 2018 og Dorthe Friis, vejleder, kom ind i stedet i november 2018.

Ideen bag sansehaven, er at skabe en have med lyd, smag, duft, visuelle indtryk, og følelser, så der appelleres til mange af den besøgendes sanser.

Haven har været tænkt som et tilbud til f.eks. børnehaver og ældre (pensionist klubber), der vil have anderledes totaloplevelse. Der har været overvejelser om at åbne en cafe i sommerperioden.

Da ideen til sansehaven blev født, var det hensigten at den skulle bygges ved skolen i Haderslev på Norgesvej. Beliggenheden blev ændret, da skolen grænser op til militært område med en del aktivitet og der ikke ville være samme mulighed for ro til fordybelse, som en sansehave lægger op til. Det blev derfor besluttet at placere sansehaven på skolens gård i Ørby, som ligger 14 km fra Produktionsskolen og tæt ved Haderslev Fjords udløb.

I de workshops, der er blevet afholdt her, er det sansehaven og opbygning af cafeen, der har været i fokus. I hverdagen er eleverne fortsat med arbejdet med sansehaven, men ud over dette har de også arbejdet med vedligehold af bygninger på gården i Ørby. Dette betyder også at det er

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

12

elever på både Natur- og Ejendomsservicelinjen, som har deres daglige gang på stedet.

De daglige opgaver kan derfor være indenfor disse områder:

- Etablering, vedligeholdelse og pleje af udendørsarealer i Ørby.
- Vedligeholdelse af bygninger ude og inde i Ørby, herunder maling, murer og vvs.
- Vedligeholdelse af værktøj og maskiner, som er nødvendige for at udføre de øvrige arbejdsopgaver.
- Etablering af mindre bygningskonstruktioner i de eksisterende bygninger samt terrasser til sansehaven.

Det er ideen, at eleverne deltager i nyudvikling i forbindelse med etablering af udendørsarealer og bygningskonstruktioner. Herunder inddrages de i den kreative proces af udformning af haven i forhold til påvirkning af de forskellige sanser.

Det er både i ide og planlægningsfasen de er med. Her kommer fag som matematik i anvendelse.

Vedligeholdelse af udendørsarealer er sæsonpræget og udføres især i sommermånederne. Opgaver som græsklip, lugning af bede og buskrydning giver god mulighed for at øve sig i de forskellige discipliner samt at udføre rutineprægede opgaver. Det er primært værkstedslæreren og de tilknyttede elever, som udfører opgaverne. Lokale håndværkere inddrages, hvor lovgivning påkræver det. De øvrige produktionsskoleværksteder og håndværkere inddrages efter behov ift. den respektive fagekspertise.

Workshops afholdt af Haderslev Produktionsskole

1. Workshop foregik mandag den 24/4 til torsdag den 4/5 2017

Deltagerne på workshoppen var :

- 3 fra Korsør Produktionsskole
- 1 fra Kalundborg Produktionsskole
- 2 fra Flensborg Produktionsskole
- 2 fra CJD Malente

Overnatning skete på Sportel under Danhostel Haderslev.

Workshoppens tema

Sansehavens Learning Lab var startet på at ændre dele af en lade for her at etablere et badeværelse samt fællesområde. Dette ville give mulighed for huse en café.

Den første workshop drejede sig om at få færdiggjort dette projekt. De unge arbejdede med at udføre pudning af vægge samt fliselægning på gulve.

I perioden var der mandag den 1/5 indlagt en dagstur til Dybbøl Banke, der ligger i den dansk/tyske grænseregion.

Onsdag den 3/5 besøgte eleverne Erhvervsskole Syd.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

13

Evalueringen viste, at der var et ønske om flere fælles aktiviteter og mere medvirken af buddies.

2. Workshop foregik mandag den 4/6 til fredag den 22/6 2018

Deltagerne på workshoppen var :

- 2 fra Kalundborg Produktionsskole
- 2 fra Flensborg Produktionsskole
- 2 fra, Korsør Produktionsskole

Overnatning var på Danhostel i Haderslev og de sidste 2 overnatninger var på gården i Ørby.

Den vigtigste opgave på den anden workshop var etableringen af vandanlæg i sansehaven. Workshoppen omfattede jordarbejde, stensætning, diverse havearbejde og samling og opstilling af en lille havebro.

I denne workshop tog man onsdag den 13/6 på en heldagstur til Fyn, hvor der først var besøg på Kold College og senere besøg i Den fynske Landsby i Odense.

Fredag den 16/6 stod den på eksperimenter i Danfoss Universe og tirsdag den 19/6 gik turen til det dansk/tyske mindretal på begge sider af grænsen.

Evaluering gik på, at der var for lidt aktiviteter i weekenden og at det havde været rart med en rystesammentur i Ørby fra starten af forløbet.

De var tilfredse med arbejdstiden i workshoppen, hvor de fulgte den normale arbejdstid på Produktionsskolen, og dermed havde fri klokken 15.

Samarbejde i øvrigt

Interreg projektet har overordnet bidraget til at vi har fået en andet og tættere relation til de andre deltagende skoler.

Det har bl.a. bevirket at vi i Haderslev fik besøg af Korsør Produktionsskole, som kom sejlede hertil for at se hvordan vores hverdag ser ud og hvordan det stod til med arbejdet i sansehaven.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

14

Kalundborgergnens Produktionsskole

KPS er en af Danmarks første Produktionsskoler stiftet i 1977 i Svejby. Den daværende Bjergsted Kommune stillede et lille husmandssted til rådighed for produktionsskolen med tilhørende høns og hængebugsvin. Igennem de 42 år som er gået siden da er der pågået en omfattende ombygning og opførsel af nye bygninger, som i dag betyder at KPS fremstår med 3500 kvadratmeter værksteder, teorilokaler og ungdomsboliger på mere end 8 ha jord.

Det praktiske arbejde med opførsel af bygningsmassen har været båret af engagerede værkstedsledere og deres deltagere/elever. Stalden blev til en i dag moderne kantine. Loftet over stuehuset er i dag en moderne administrationsafdeling. Der blev gennem tiderne opført et metalværksted, et tømrerværksted, en stor udstillingshal, ungdomsboliger, autoværksted og maritimt værksted. Samtidig var opførelsen af disse bygninger og faciliteringen heraf en nødvendig del af deltagernes læring. En læring der udsprang af praksis, produktion og en nødvendighed i forhold til indsats, deltagelse og deadlines. Tankegangen bag produktionsskolepædagogikken var, at alle under de rette betingelser lære noget.

Det var op til produktionsskolerne at skabe de rette betingelser for unge der havde brug for en praktisk vej. Dermed kom KPS til at bidrage til udvikling af en egentlig teori om læring. Det der i dag kaldes Læring i praksisfællesskaber. Læring i praksisfællesskaber (CoP learning) er en social konstruktivistisk læringsteori. Professor ved university of Berkeley, California Jean Lave er ophavsmand til læringsteorien, om hun beskrev med udgangspunkt i KPS.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

15

Dette internationale blik, som KPS blev udsat for, var et gensidigt blik idet KPS altid har søgt mod grænseoverskridende samarbejder. KPS har udviklet nære relationer til de franske og tyske produktionsskoler ligesom elevudveksling gennem alle årene har stået højt på dagsordenen. KPS elever har været på udveksling i Kosovo, Italien Sicilien, Frankrig Lyon, Tyskland Leipzig, Malente, Koppelsberg, Flensborg, Lübeck, Eutin og mange flere.

Der er følgende værksteder på skolen: Mennesket I Centrum, Smede og maskinværksted, Mekanikerværksted, tømrerværksted, ejendomsservice værksted, Salg og serviceværksted, Medieværksted, Mad og ernæring værksted.

Undervejs skiftede vi projektassistent. Frank Steinbeck blev erstattet af Lars Pallesen.

Fugledegård og turisme er et CPL-certificeret Local LearningLab.

Eleverne er med i anlægs- og vedligeholdelsesopgaver i tilknytning til Havnen i Lille Fuglede. Det er dels opførelse af en bådahal til vikingeskibet Frigg, som er hjemmehørende i havnen i Lille Fuglede og dels er det vedligeholdelsesopgaver som for eksempel udskiftning af bolværk, reparation af mindre bro og pleje af træværk og grønne områder. Dertil kommer, at eleverne, om efteråret, deltager i det årlige vikingemarked i oktober måned ved Fugledegård. Aktiviteterne i

forbindelse med vikingemarkedet er for eksempel produktion af varer og serviceydelser som kan sælges på vikingemarkedet. Det kan være træskjolde, -sværd, -knive og -økser samt blomsterdekorationer, rustikke bordplader og meget andet. Eleverne deltager ligeledes i produktion af tændstål, æblespyd og andre effekter fremstillet ved en esse. I forbindelse med salg af ydelser ved vikingemarkedet er eleverne med til at lave mindre aktiviteter rettet mod børn. Det kan f.eks være hårfletning eller storytelling. Det kan også være lærarbejde, som forberedes inden vikingemarkedet med henblik på salg (små lerkar og skåle). Under workshopen er der tilbud om, at sejle i vikingeskibet Frigg, som ligger ved kaj i havnen i Lille Fuglede. Eleverne vil således også blive undervist i sikkerhedsinstruktioner ved sejlads på Tissø.

Eleverne instrueres i de sikkerheds og arbejdsmiljømæssige aspekter som er

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

16

forbundet med praksis. Eleverne vil typisk være pålagt, at skulle bære personlige værnemidler og vil ligeledes blive instrueret herom.

Eleverne vil blive undervist i forståelse af arbejdstegninger herunder den deraf afledte matematik. Der er også afledt en del danskundervisning i de dele af workshoppen, som er rettet mod turismedelen. Instruks samt anvendelse af det dertil hørende håndværktøj eller maskiner vil også indeholde teori afledt af praksis.

Vi har følgende faste ritualer:

- Velkomstmiddag den første aften
- Man får en buddy, som hjælpe til med at finde sig til rette.

Under workshoppen besøger vi forskellige virksomheder, som har relation til de praktiske opgaver. Vi afsætter også tid til, at besøge destinationer som er relevante og interessante i forhold til workshoppens overordnede indhold (Fuglede havn og turisme). Ekskursioner til f.eks. Trelleborg, Lejre Forsøgscenter samt virksomhedsbesøg er en del af programmet.

Arbejdstiden er lagt i tidsrummet kl. 8.00-15.00 afbrudt af pauser af cirka 15 minutters varighed i løbet af dagen. Frokost er typisk mellem kl. 12.00-13.00. Der er typisk fritid om eftermiddagen og om aftenen, men det afhænger af om vi skal noget sammen. Det kan for eksempel være, at vi tager sammen i bowlingcenter eller lignende for at lære hinanden at kende på andre måder end i dagtimerne.

Hvis eleverne mod forventning er syge vil de skulle sygemelde sig til den Learning Lab ansvarlige.

Hvis der er elever, som tager medicin vil der blive taget højde for dette i tilrettelæggelsen af produktionen.

En arbejdsgruppe i vores Learning Lab vil typisk bestå af 10-12 unge. Den Learning Lab ansvarlige fortager en vurdering af, hvilke kompetencer eleverne har opnået og dette bliver anvendt i forbindelse med afslutningen på workshoppen, hvor kompetencebeviserne bliver overrakt til hver enkelt elev. Efter hver workshop vil eleven blive bedt om at evaluere opholdet.

Vi er et traditionelt tømrerværksted i et undervisningsmiljø, men med et stort fokus på projektarbejde, hvor at kreativitet, selvstændighed og opgaveløsning er i fokus.

Ud af det tilegner deltagerne en masse viden om tømrerfaget ud fra egne erfaringer og de aktuelle opgaver vi har på værkstedet.

Vi bygger primært i træ og efter de rigtige metoder som bliver fulgt op af noget konkret teoretisk undervisning.

Workshops

Workshops blev afholdt i 2017, 2018 og 2019.

Den første workshop blev afholdt i perioden 18/9-8/10 2017 og havde 7 eksterne gæster og mange buddies fra KPS.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

17

Den anden workshop blev afholdt i perioden 19/9-8/10-2018 og havde 9 eksterne gæster og mange buddies fra KPS.

Den sidste workshop blev afholdt i perioden 6/5-16/5 2019 og havde 3 gæster og få buddies.

Workshops i 2017 og 2018 blev afholdt med gæsterne boende i vores lejede hus på havnen i Fuglede. Dette blev opsagt forår 2019 og derfor blev overnatning forlagt til et B&B som fungerede helt perfekt, idet de unge boede i en by, frem for på en havn, hvor der skulle køres for at komme ud at handle.

Workshops blev afholdt efter planlagte skemaer, med en fin afveksling mellem praktisk arbejde og fornøjelse i form af ture, roning i vikingeskib samt ekskursioner til fagligt relevante samarbejdspartnere.

Slutteligt for 2017 og 2018 kulminerede workshops i afholdelsen af Tissø Vikingemarked, hvor de unge var en del af et stort arrangement med op til 4000 besøgende, hvor de fortalte sagn fra vikingetiden og solgte de ting, der var blevet fremstillet under workshoppen.

Under de 3 workshops har hovedtemaet været vikingetiden. Samt træarbejde og maritimt miljø. Den første workshop var delt på særligt molebygning på Fuglede havn, hvor havnen blev istandsat og beklædt, på lerhåndværk, hvor vi havde en keramikere inde som underviste i at lave lerskåle og krukker, som blev brugt for 1000 år siden, da vikingerne holdt til i lokalområdet og sidst, men ikke mindst esse smedning, fremstilling af smykker i kobber, jern og andre materialer, som var at finde i vikingetiden.

På anden og tredje workshop i 2018 og 2019 – opførte vi en moderne vikingebådhal, som blev belagt med tag og kalmarbrædder, samt malet. Yderligere var der esse smedning på programmet og håropsætning samt syning af vikingerober.

På Fuglede havn står i dag en smuk vikingebådhal, en nyistandsat havnemole og bålplads med tilhørende solmult-toilet. Yderligere har skolen lerkrukker og smykker i ler samt esse smedet pynt i udstillingen.

Eleverne har oplevet at producere og sælge det, som de selv har produceret til kunder, som fandt deres produktioner smukke og prisrigtige.

Under workshops har vi besøgt fagrelevante skoler, været på Kvindesmedjen i København, været hos Møllebyggeren i Vig, hos CG Jørgensen og set Spunsarbejde i Københavns sydhavn samt været i naturen og se, hvordan tiden har sat sine mærker på vort område, for at videregive vore vikingesagn i de rette omgivelser.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

18

Yderligere har vi besøgt vores lokale lerkunstner/keramiker, som har vist sine teknikker og sin udstilling, til stor inspiration til alle de kreative unge. Vi har været på Fugledegård og Naturparken Aamosen, hvor vi har set udgravninger helt tæt på, hvor vi selv har arbejdet under workshops.

De unge har generelt været meget positive om den måde vi har valgt at bygge vore workshops op på her på KPS. Vi havde de 2 første år vores eget hus, hvor det var fællesstedet for hele workshopen, og dermed bopæl for de unge helt for sig selv – at skulle danne en ramme for et ophold på 3 uger, med de udstukne retningslinjer der var givet på forhånd – og de har elsket den frihed og tillid der er givet. Vore buddies har boet hos dem og venskaber er blevet skabt, som varer ved i mange år frem i tiden.

De unge har generelt været glade for at have andre omkring sig, at der alligevel var voksne indenfor rækkevidde hvis behovet opstod, og at den natur de var omgivet af på Fuglede, var storslået og afslappende, så de har nydt at være hos os.

Den sidste workshop var helt anderledes, da de unge blev flyttet til byen og boede på et værelse, men det var også en supergod løsning, da denne workshop var koncentreret om selve færdiggørelsen af bådhallen og dermed ikke havde så mange gæster, så de unge fik fagligt rigtig meget ud af denne workshop, da den var intens og fagligt udfordrende.

Alt i alt en helt enestående mulighed for at udveksle unge om et fagligt projekt, som samtidig har bidraget med sociale og personlige udfordringer, som har skabt mere for de fleste, end de havde forventet – i positiv retning.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

EUROPEAN UNION

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

19

Korsør ProduktionsHøjskole

Historien set med internationale briller

Korsør ProduktionsHøjskole blev startet af Korsør Kommune i 1984. Den startede i det små, men var fra starten tydelig i produktionsskoleverdenen. Op gennem 90'erne voksede den sig til en relativt stor skole, specielt set i forhold til at den var beliggende i en kommune med ca 20.000 indbyggere.

Fra starten var der fokus på læring/undervisning gennem praktisk arbejde, både i tæt kontakt med nærområdet og med internationalt udsyn. Der har gennem tiden været kortere eller længere samarbejder med personer og organisationer i Frankrig, Holland, Nordirland, Kosovo, Hviderusland, Japan, Italien, Tyskland, Sverrig, Norge, Østrig, Uganda, og sikkert også med flere, hvis man skal have det hele med.

I mange tilfælde foregik kontakten i samarbejde med andre danske produktionsskoler, og der har været samarbejdet med DANIDA og med EU fonde som fx Leonardo (der i dag er en del af EUs Erasmus+ program).

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

20

I 2011 kom skolen med i Interreg IV projektet ProNet, der var et samarbejde om at oprette et netværk mellem danske og nordtyske produktionsskoler. Samarbejdet fortsatte i et nyt Interreg IV projekt ved navn Futura Maritima, der tog udgangspunkt i de deltagendes skolars forhold til sejlads og andre vandnære aktiviteter. Og fra 2016 har skolen været Leadpartner i Interreg 5 projektet CPL.

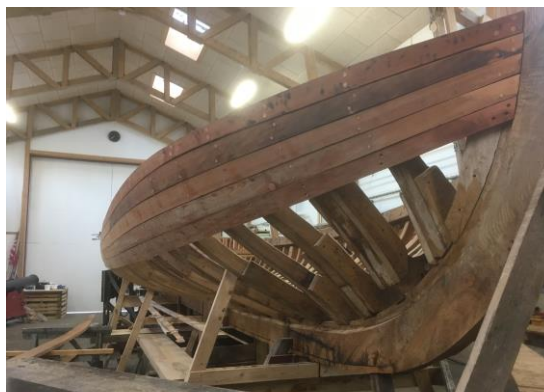
Nuværende status

Skolen har nu ca 150 elever fordelt på værkstederne Byg & Anlæg, Cafeen, Idé & Form (tøj, kunsthåndværk og indretning), IT & Medie, Kontoret, Køkken & Kantine, Maler, Metal, Musik, Pædagog, Sport & Adventure og Værftet, og der er ansat ca 30 medarbejdere. De medarbejdere, der er tilknyttet CPL, har været de samme i hele projektperioden.

31/7 2019 nedlægges skolen for at indgå i institutionen FGU Syd- og Vestsjælland sammen med produktionsskoler i Slagelse, Næstved og Vordingborg. Noget tilsvarende sker samtidig for alle danske produktionsskoler, og at det falder sammen med afslutning af Interreg 5 projektet CPL er et tilfælde. Og da CPL efter projektafslutningen fortsætter som permanent struktur, går FGU Syd- og Vestsjælland ind i den nye struktur, ligesom alle nøglepersonerne i projektet fortsætter i den nye organisation.

Det valgte LearningLab: Værftet

Skolen værksted "Værftet" er beliggende ved Korsør Havn, og er i hvert fald i godt vejr et af landets smukkeste beliggende værksteder.

Hovedaktiviteten på Værftet er arbejde med træskibe. Det kan både være reparationer af gamle fartøjer, større renoveringsopgaver eller nybygninger. Og der bygges alt fra små sejldugsklædte joller, over Halsskovpramme til det seneste store projekt, en kopi af en kanonjolle fra englandskrigene, komplet bestykket med stor kanon agter og lille haubitser for. Og ved hjælp af håndværkere udefra er der desuden arbejdet med at slå tovværk og at sy sejl og uniformer til kanonjollens besætning.

Ud over arbejdet på bådene, arbejdes der desuden med andre opgaver i træ. Blandt andet er egeplanker, der var for gennemknastede til at klæde jollen, blevet brugt til fremstilling af rustikke borde, og der laves også finere arbejde i træ.

Endelig er værkstedet også sejlsende værksted i sæsonen. Der gennemføres både kortere endagsture og længere ture på op til et par uger, for eksempel i forbindelse med folkemødet på Bornholm.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

21

Værkstedet giver altså mulighed for at arbejde med træ i mere eller mindre specialiserede opgaver og for at afprøve sejlads. Værftet var både generelt nok og specielt nok til at være kandidat til at være skolens første CPL LearningLab. I opbygningen af Værftet som LearningLab og har værkstedet været bemanded med to uddannede bådebyggere (en LearningLabLeader og en mere). Den faste elevbesætning har bestået af to lærlinge samt 8 - 12 produktionsskoleelever.

Den gennemgående store opgave i hele projektperioden har været bygningen af kanonjollen, der vil blive søsat umiddelbart efter projektets afslutning, nemlig i forbindelse med Maritimt folkemøde i Korsør lørdag 24/8 2019. I den forbindelse vil medarbejdere (altså også elever), der har arbejdet på jollen som del af den faste besætning eller som deltagere i projektets workshop, naturligvis blive inviteret til at deltage. Så alle kan se hvad det endte med at blive til.

De lokale workshops

Første workshop på LearningLab Værftet blev afholdt 21/8 - 9/9 2017 med forventning om 8 deltagere udefra. Der blev tilmeldt 8 (2 fra hver af de øvrige 4 partnere).

21/8 var en deltager fra Haderslev blevet syg, og en deltager fra Malente mødte heller ikke op (efter sigende havde hans mor sat sig imod at han skulle afsted). Allerede efter den første nat fortrød en elev fra Flensborg sin deltagelse, så workshoppen blev gennemført med 5 aktive deltagere.

I workshoppen indgik (ud over arbejdet på Værftet) deltagelse i Maritim dag i Korsør, en sejltur til Omø, en tur til Holmen, et besøg hos netværkspartner Erhvervsskolen Nordsjælland i Hillerød (bådebyggeruddannelsen), samt som afslutning deltagelse i Høstfesten i Kløverhaven ved Korsør.

Anden workshop blev afholdt 30/4 - 18/5 2018. Her var tilmeldt 9 deltagere (3 fra Haderslev, 2 fra de øvrige tre partnere).

Ved ankomsten var en deltager fra Malente igen udeblevet ved opsamlingen, så workshoppen startede med 8 deltagere. Efter den første uge måtte en deltager fra Kalundborgegnens desuden forlade workshoppen, så de fleste aktiviteter blev gennemført med de resterende 7 deltagere.

Ud over arbejdet på værkstedet indgik en rundtur i lokalområdet, en tur til Københavns søbefæstning og tøjhusmuseet og et besøg hos netværkspartner Rødbyhavn Værft samt det maritime værksted på Lolland Produktionsskole. Torsdag d 10/5, der var en helligdag, var en normal arbejdsdag på Værftet.

I 2019 blev der eksperimenteret med en anden workshopmodel. I stedet for at udbyde en enkelt tre ugers workshop i foråret 2019, blev der udbudt i alt fire workshops med en forventning om

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

22

færre deltagere ad gangen. Det ville i øvrigt blive arrangeret færre ture ud af Værftet i forbindelse med disse workshops, hvoraf nogle var på tre uger, andre var på to. Målet var at afprøve Værftet i en mere standardiseret arbejdsituation, hvor det udelukkende var produktionen, der var i centrum, mens der blev skruet endnu mere ned for de mere turistprægede aktiviteter. Målgruppen skulle gerne bestå af elever, der havde interesse for skibsbygning og arbejde med træ.

To af disse workshops modtog deltagere. Ved den første fra 1/4 til 12/4 kom to deltagere fra Haderslev og var med. Ved den anden fra 20/5 til 6/6 deltog en fra Flensborg og tre fra Kalundborg. Modellen fungerede, og arbejdet skred planmæssigt frem. Jollen blev kalfatret og begningen (et eksperiment med en "begningsmaskine") blev påbegyndt.

I flere tilfælde var det dog nok i højere grad workshoppen som sådan, snarere end arbejdsopgaven, der trak, og modellen fordrer en større målgruppe, som vi må forvente når deltagerne i fremtidens permanente CPL ikke kun kommer fra projektskoler, men fra hele projektregionen og på sigt fra et endnu større område.

Leadpartner

Korsør Produktionshøjskole var, udover deltagelsen med LearningLab og workshops, også leadpartner i projektet. Arbejdet med at definere praksislæring ind i en certificeringsmodel blev koordineret herfra sammen med den overordnede planlægning, rapporteringen og kommunikationen med interreg. Samtidig blev den endelige udarbejdelse af projektets dokumenter, PR materiale og projektets hjemmeside udført herfra. Arbejdet blev koordineret af samme medarbejder i hele projektperioden.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

EUROPEAN UNION

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

23

3 Hvorfor gjorde vi det

Som det fremgår af ovenstående, blev der gjort en indsats og udrettet en del i CPL. Det gjorde vi ikke bare fordi vi kunne, fordi det ville være sjovt at prøve. Det blev gjort, og det blev gjort på netop den måde med en hensigt. Der var mening med galskaben.

Arbejdet med at få praksislæring i en skolekontekst (altså ikke bare det velkendte 'learning by doing' men nu også 'teaching by doing') anerkendt som en valid undervisningsmetode skulle styrkes med en interregional og international praksis og vinkel. De praktiske erfaringer med metoden og den teoretiske overbygning på disse erfaringer skulle udbredes. Og de skulle derfor ikke bare skæres i pap, de skulle helst hugges i marmor.

De praktiske erfaringer

Alle projektpartnere havde på forhånd mange års erfaring med at praksislæring virker. Mange af de ansatte havde lært deres håndværk i praksislæringssammenhænge. Og de havde alle lært at drive produktionsskole ved at drive produktionsskole. Og de kunne se at metoden havde en god effekt på mange af deres elever, elever der som regel på en eller anden måde og af mange forskellige grunde var faret vil eller gået død i det bogligt baserede uddannelsessystem.

At være med at gøre en forskel og samtidig lære noget var ikke bare uddannelse, det var også dannelse. Skolerne producerede både brugbare (værdifulde) produkter og hele (værdifulde) mennesker.

I den forbindelse var det vigtigt at det var synligt for eleverne at de ikke alene gjorde noget (arbejdede), men at de samtidig lærte noget og udviklede sig. Fire af de fem partnere havde i forvejen erfaringer med at anvende synlig dokumentation på kompetencetavler, og den sidste partner indførte omgående systemet, der blev en integreret del af CPL.

Kompetencetavlerne, der i forvejen var et vigtigt grundlag for udstedelse af de lovbefalede kompetencebeviser fra de danske skoler, var også grundlaget for udstedelse af projektets kompetencecertifikater.

På Korsør ProduktionsHøjskole havde man desuden mange års erfaring med at længere udvekslinger uden lærer, der i forvejen er en mulighed i mange andre uddannelser, også kan være et særdeles brugbart redskab i forhold til produktionsskolernes målgruppe. Brugen fordrer bare at de udvekslende institutioner har tilstrækkeligt kendskab og tillid til hinanden.

Et teoretisk blik

Produktionsskoler er gennem tiden blevet oprettet med baggrund i meget forskelligt tankegods, men efterhånden har Jean Lave og Etienne Wengers begreber om "situeret læring" i

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

24

"praksisfællesskaber" gennem "legitim perifer deltagelse" vist sig at være den beskrivelse af processen, der har givet de bedste analysemuligheder.

Opmærksomheden blev blandt andet vakt ved Jean Laves besøg på Kalundborgregionens Produktionsskole i 2000. Hun fandt at produktionsskolens tilgang til læring faldt fint i tråd med de processer hun og Wenger havde beskrevet som situeret læring, og hun kaldte produktionsskolen "en skole, der ikke er en skole". Og hun har ret i at produktionsskolernes praksispædagogik, der jo er udgangspunktet for CPLs LearningLabs, ikke er bygget op omkring klasseværelser med kateter og tavle.

Vores pointe er at det nok ikke er en skole i den forstand, men alligevel vil vi kalde det en skole. En institution, der underviser og hvor de ansatte lærere underviser. Institutionens mål er nemlig at eleverne skal lære noget. Ikke noget tilfældigt, men noget ganske bestemt. Ikke det samme alle sammen, men individuelt tilpasset den enkelte elev. Og i den forbindelse er den reelle produktion det væsentligste middel.

Produktionen er ikke et mål, den er et middel. Den fungerer kun som middel, hvis den tages alvorligt og betragtes som et mål i sig selv. Et produktionsskoleværksted og et LearningLab kan på den måde komme til at ligne enhver anden producerende virksomhed. Men skolen kan ikke erstattes af enhver anden virksomhed. Fordi den stadigvæk er en skole med en skoles primære formål.

I sin bog om praksisfællesskaber, som han skrev efter samarbejdet med Lave, har Etienne Wenger udarbejdet en model, der beskriver læring som et produkt af processerne i fællesskabet. Hvis man selv vil læse i den, kan man finde titel og udgivelsesår i noterne nederst i dette dokument.

Bogens eksempel er et praksisfællesskab på et kontor i et forsikringsselskab. Og for forsikringsselskabet er størstedelen af den læring et biprodukt. Vi er derfor nødt til at ommøblere lidt i Wengers model, så den passer til en undervisningsinstitution. Til gengæld giver den så også et godt overblik over de væsentligste fokuspunkter i et LearningLab og relationerne imellem dem. Og det er med den som udgangspunkt vi i CPL har opbygget vores certificeringsproces, der skal sikre kvaliteten af undervisningen i et Learninglab.

Modellen ser således ud (næste side):

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

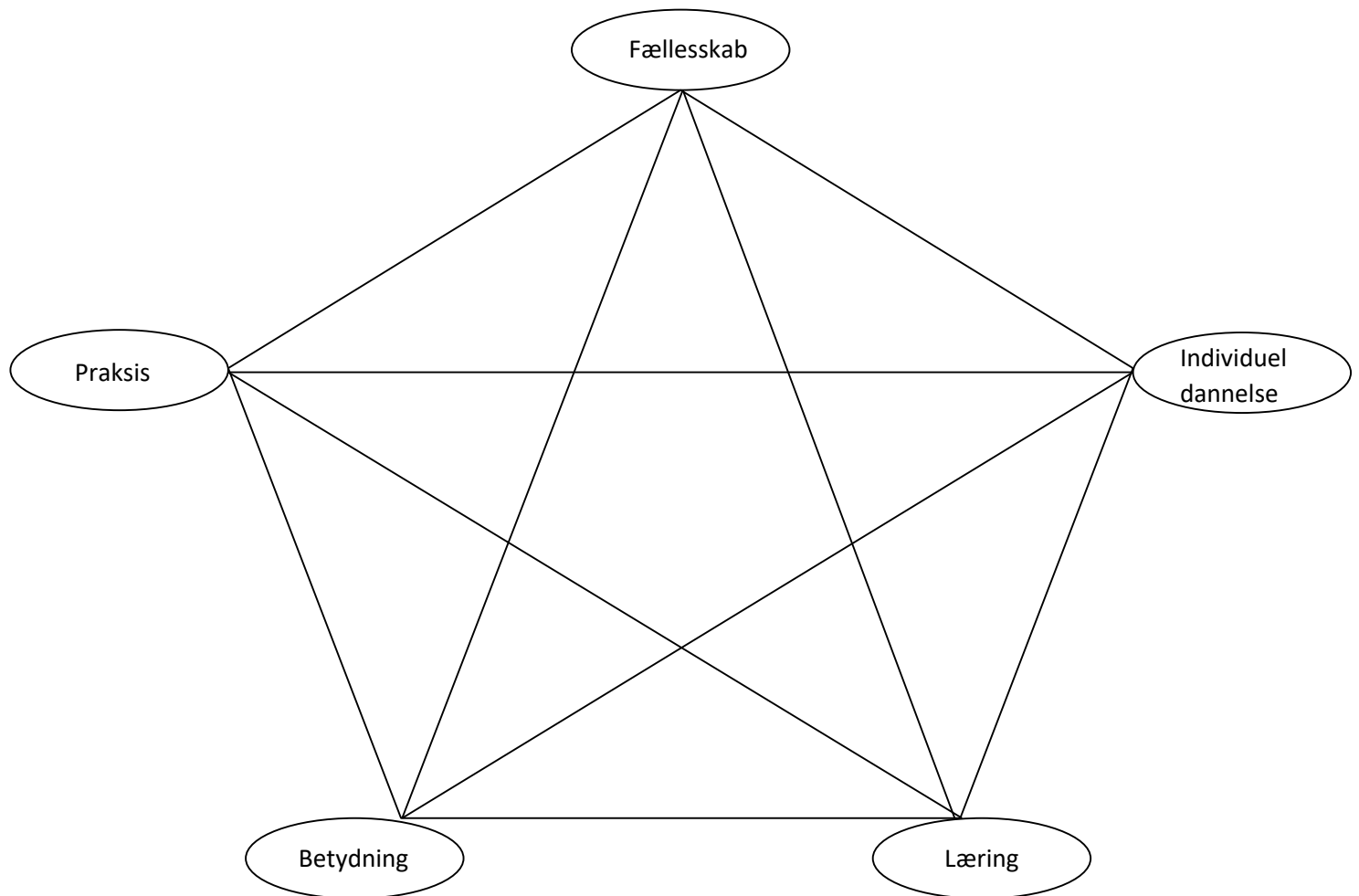
Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

25

Modellen kan læses som "I fællesskab udretter vi i praksis noget af betydning (vi gør en forskel), og derved lærer vi noget og danner vores identitet". Men den kan også læses som "Med hver vores udgangspunkt og identitet arbejder vi i praksis og lærer i fællesskab noget betydningsfuldt". Eller "Der er et betydningsfuldt behov, vi som individer nødvendigvis må lære at arbejde fælles i praksis om".

De fem hjørner er altså på en gang årsager, midler og virkninger i processen. Man kan ikke i praksis nøjes med at starte et sted og bevæge sig frem til resultatet. Man er nødt til hele tiden at starte hele vejen rundt på en gang. Det er helheden, der virker som motivationsfaktor, som undervisningsmiddel og som resultat.

Så hverken for eleven, der udsættes for praksispædagogikken, eller for læreren, der bedriver praksispædagogik, ses det som fem adskilte dele, men snarere som en sammenhængende hverdag af praktisk aktivitet. Modellen er udelukkende en beskrivelse af denne hverdag og et analyseredskab, der kan fokusere på et hjørne ad gangen og, hvis man vil et skridt dybere ned i

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

26

materien, på de ti relationer (streger) mellem de fem hjørner. Og det var præcis hvad der var brug for, da vi skulle udvikle et system til certificering og kvalitetssikring af LearningLabs.

4 Afslutning og fortsættelse

I CPLs treårige projektperiode har vi defineret det regelsæt og den praksis, der skal kvalitetssikre de undervisningstilbud, der skal udbydes af Center for Praksislæring. Regelsættet er blevet afprøvet i certificeringen af fem LearningLabs, og de fem LearningLabs er blevet afprøvet i 14 workshops, hvor et antal unge fra Danmark og Tyskland har været alene afsted på workshops i to til tre uger, og hvor et tilsvarende antal unge har deltaget som værter for gæsterne. Alle workshops er undervejs og efterfølgende blevet evalueret, og retningslinjer, tips og tricks er på den baggrund blevet rettet til.

Regelsæt og hjælperedskaber foreligger nu i skriftlig form (se noterne nedenfor) ligesom processen er blevet løbende dokumenteret i nyhedsbreve, i pressen og på facebook og præsenteret ved IMPACT arrangementer i både Danmark og Tyskland.

Processen har været mindst lige så ressourcekrævende som oprindeligt forventede, og da der som beskrevet i indledningen blev reduceret i budgettet uden at vi ville sænke ambitionsniveauet, har projektpartnerne gennemgående i projektførløbet noget mere end hvad projektets budget har kunnet dække. Til gengæld er der opnået noget, både i forhold til de unge, der deltog i projektets arrangementer og i forhold til at få fastslået praksispædagogikkens relevans.

At projektafslutningen faldt sammen med at de danske produktionsskoler fra 1/8 2019 skulle nedlæsses som selvstændige institutioner og indgå i den nye Forberedende Grunduddannelse (FGU) er tilfældigt, men det gør bestemt ikke CPLs resultater mindre relevante. Det er vigtigt at praksispædagogikken fastholdes i både FGU og i produktionsskoler og tilsvarende institutioner i hele Europa.

21/6 2019 blev CPL stiftet som permanent institution med egen Tysk/Dansk bestyrelse og med ambitionen om på sigt at brede sig til resten af Europa. I samme periode stiftede medlemmer af den nu nedlagte danske produktionsskoleforening pas en forening til fremme af praksispædagogik, og CPL vil som noget oplagt indlede et samarbejde med den forening.

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

CPL projekt Overblik

"hvidbog"

27

Noter

I dokumentet her refereres til følgende:

Jean Lave & Etienne Wenger: "Situated Learning. Legitimate Peripheral Participation", Cambridge University Press 1991, på dansk i "Situeret læring og andre tekster", Hans Reitzels Forlag 2003.

Etienne Wenger: "Communities of Practice. Learning, Meaning, and Identity", Cambridge University Press 1998, på dansk i "Praksisfællesskaber", Hans Reitzels Forlag 2004.

Knud Illeris og samarbejdspartnere: "Læring i Arbejdslivet", Roskilde Universitetsforlag 2004.

Fra CPL projektet selv foreligger følgende dokumenter og udgivelser:

CPL konvention (dansk og tysk udgave)

Praksispædagogik, hvad betyder det/Was bedeutet Praxispädagogik (dansk og tysk udgave)

CPL certificeringssystem (dansk og tysk udgave)

LearningLabEvaluation system (dansk og tysk udgave)

LearningLab and Host Manual (engelsk udgave)

Selection Manual (engelsk udgave)

Synlig kompetencevurdering og kompetencedokumentation på CPL LearningLabs/ Visuelle

Kompetenzbeurteilung und Kompetenzdokumentation im Praxislernen (dansk og tysk udgave)

Samt nærværende dokument på både dansk og tysk

Center for Practical Learning
Center for Praksislæring
Zentrum für Praxislernen

Interreg
Deutschland - Danmark

